

Tjänsteställe, handläggare
Specifika samverkansrådet för folkhälsa

Datum
2020-09-24

Sekreterare
Linnéa Hedkvist

Protokoll specifika samverkansrådet för folkhälsa

Tid: Fredag den 11 september 2020 kl 09.00-12.00

Plats: Stiftelsen Activa, Landbotorpsallén 25 A, Örebro samt via Skype

Vid protokollet

Linnéa Hedkvist
Sekreterare

Justerat: 2020-10-05

Veronica Wallgren
V ordförande

Unnur Tryggvadottir Nordell
Justerare

Närvarande ledamöter:

Hans Sedström	Askersunds kommun
Kent Gustafsson	Degerfors kommun
Veronica Wallgren	Hallsbergs kommun
Bella-Maria Kronman	Hällefors kommun
Martin Hårsmar	Karlskoga kommun
Annica Sjöqvist	Kumla kommun
Nils Olof Tivemyr	Laxå kommun
Berth Falk	Lekebergs kommun
Mathz Eriksson	Lindesbergs kommun
Ronnie Edvardsson	Ljusnarsbergs kommun
Tom Rymoén	Nora kommun
Per-Åke Sörman	Örebro kommun
Kristin Lundström	Örebro läns bildningsförbund
Unnur Tryggvadottir Nordell	RF-SISU Örebro län
Behcet Barsom	Region Örebro län
Ewa Sundkvist	Region Örebro län

Övriga närvarande:

Ingmar Ångman	Region Örebro län
Anna Jakobsson	Region Örebro län
Linnéa Hedkvist	Region Örebro län
Fredrik Jönsson	Region Örebro län, punkt 5
Lotta Karlsson-Andersson	Stiftelsen Activa, punkt 5
Lisa Örneus	Finsam Örebro/Lekeberg, punkt 5
Ida Broman	Region Örebro län, punkt 7
Johanna Häll	Region Örebro län, punkt 7

Postadress
Region Örebro län
Regional utveckling
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Organisationsnummer: 232100-0164

1. Mötet öppnades

V ordförande Veronica Wallgren hälsade de närvarande välkomna till dagens möte.

2. Val av justerare utöver ordförande

Unnur Tryggvadottir Nordell utsågs till justerare.

3. Godkännande av dagordning

Förslaget till dagordning godkändes.

4. Föregående mötes protokoll

Protokollet från föregående möte den 31 januari lades till handlingarna.

5. Tema: Insatsområde Inkluderande arbetsliv

Inkluderande arbetsliv är ett av tre prioriterade insatsområden i handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa. Ingmar Ångman inledde temadiskussionerna med att presentera insatsområdet.

Därefter följde presentationer av tre olika aktörer och insatser när det gäller området inkluderande arbetsliv.

Stiftelsen Activa

VD Lotta Andersson-Karlsson presenterade Stiftelsen Activa och organisationens uppdrag och arbete.

Stiftelsen Activa grundades 1989 av dåvarande Örebro läns landsting och Örebro kommun. I dag finns 45 personer anställda och man arbetar över hela länet men också nationellt och internationellt. Lokala kontor finns förutom i Örebro även i Hallsberg, Karlskoga och Nora. Samarbete sker med kommuner, regionen, aktörer i civila samhället och företag.

Uppdraget är att människor får jobb och målgruppen är personer med funktionsnedsättning. Den modell och metod man arbetar med är IPS, Individual Placement and Support, samt SE, Supported Employment. Man sprider kunskap och verkar för att synliggöra målgrupper och att alla är viktiga på en arbetsmarknad.

Årligen deltar ca 300-350 personer i verksamheten, huvudsakligen i åldrarna 18-29 år. Ca 50% har en psykiatrisk problematik och den näst största gruppen är personer med neuropsykiatriska diagnoser som Aspergers syndrom och ADHD. Övriga grupper är teckenspråkiga personer med tilläggproblem och personer med alla andra typer av funktionsnedsättningar. Gemensamt är att man inte har eller har tappat förankring på arbetsmarknaden, ofta svag utbildningsbakgrund inkl social eller psykosocial problematik samt dålig hälsa och ekonomi. Under Stiftelsens verksamhetstid har drygt 1 000 personer gått ut till arbete.

I verksamheten arbetar med tre huvudspår; jobb, utbildning och projekt. Basverksamheten är jobbspåret riktat till arbetsökande, arbets- och uppdragsgivare, och där används metoderna SE, IPS och jobbcoachning. Utbildningsspåret är den minsta delen och verksamheten består av försäljning av handledning och utbildning i hela landet. En bedrivs inom projektspåret sex olika projekt med medel från framför allt Europeiska socialfonden (ESF) och Allmänna arvsfonden.

Lotta presenterade ett antal aktiviteter i urval, bl a IPS projektet som bedrivs i samverkan med psykiatri med målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning. Projektet har inneburit att fler än 50% av deltagarna gått till studier eller arbete. Metoden är evidensbaserad och används utifrån riktlinjer från socialstyrelsen. Medel kommer att sökas för ett nytt projekt, IPS 2.0. Diskussioner förs också kring hur metoden kan implementeras tillsammans med Finsam-förbunden.

I projektet Arbetsspår som startar den 1 oktober deltar samtliga kommuner i länet utom Kumla kommun. Syftet är att ge unga inom gymnasieskolans individuella program möjlighet att finnas i arbete och studier samtidigt.

I projektet Från nyanländ till medarbetare deltar Örebro kommun och Region Örebro län. Syftet är att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden för nyanlända med sammansatt problematik samt genom breddad kompetensförsörjning få arbetsgivare i regionen att se möjliga rekryteringar och delta i att utforma yrkesutbildningar för målgruppen.

Ett kvalitetsutvecklingsarbete genomförs för att stärka metoden SE så att den genomsyrar styrning, ledning och verksamhet.

Activa arbetar också med att digitalisera utbildningsutbudet så att fler personer inom målgruppen kan ta del av de digitala verktygen, tillgängliggöra myndighetssidor mm.

En fråga ställdes kring vad kostnaden för Activa är för att få en person i arbete. Svaret var ca 70.000 kronor per år totalt med regionens kostnader inräknade. Ca 35 % av deltagarna går vidare i arbete varje år och man deltar i snitt ca 15 månader i verksamheten. Målet är att få och behålla ett arbete utifrån den enskildes förmåga.

När det gäller insatsområdet Inkluderande arbetsliv och möjligheter till egen försörjning vill Stiftelsen Activa lyfta fram följande punkter:

- Ett gemensamt krafttag
- Att göra rätt saker, i rätt tid och med lämpliga redskap – vad fungerar och vad borde vi sluta göra
- Låt många aktörer få medverka, alla är inte bra på allt men många är bra på något

- Perspektivbyte – om jag vill så ska jag också kunna och få möjlighet
- Gör mer av det som fungerar och sluta göra det som inte ger några resultat
- Ta tillvara goda arbetssätt och se till att de implementeras
- Det som är svårast att lösa – samarbetet mellan myndigheter och inom organisationer. För mycket gränser och regelverk och för lite fokus på de som har behov av stöd och hjälp

De bilder som visades under mötet bifogas protokollet.

Finansiella samordningsförbund i Örebro län

Lisa Örneus, förbundschef i Finsam Lekeberg och Örebro, presenterade de fyra finansiella samordningsförbunden i Örebro län och vilka uppdrag de har.

Finansiell samordning (Finsam) innebär att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunerna och regionen samverkar för människor som behöver olika typer av rehabiliteringsinsatser från flera aktörer samtidigt. I Sverige finns det idag ungefär 80 samordningsförbund som är fristående och förvaltar sin egen budget. Samordningsförbunden stödjer sociala, medicinska och arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser med ekonomiska medel och de ingående myndigheterna genomför själva insatserna. Fokus ligger på medborgarens behov, inte myndigheternas. Verksamheten styrs av Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210). Budgeten för insatser fördelas mellan Af och Fk 50 %, kommun 25 % och region 25 %. Bedömningen är att ca 5-15 % av befolkningen är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Målgruppen har levt på offentlig försörjning i många år.

I Örebro län finns fyra Finsam-förbund; Lekeberg/Örebro, Norra Örebro län, Sydnärke och Degerfors/Karlskoga. Varje förbund har en styrelse och förbundschef. Samverkan sker med myndigheter, civilsamhälle, sociala företag, näringsliv och i olika nätverk.

Pågående aktiviteter som Lisa presenterade är:

- Mottagningsteam, har i uppdrag att stötta individer till rätt stöd inom de olika myndigheterna
- Coachingteam, erbjuder stöd till individer med målet att närma sig arbete eller studier.
- Verksamhetsutvecklare (tjänstedesign)
- Insatskatalogen (sökmotor för stöd inom myndigheter och civilsamhälle), se <https://www.insatskatalogen.se/>
- Behovskartläggningar som visat att bemötande är väldigt viktigt; att bli lyssnad på, att insatser får ta tid, möjlighet till stegvisa förflyttningar, tilltro till den enskildes förmåga, koordinerade insatser samt mer anpassad

information från myndigheterna. Att det finns målgrupper som står helt utan insatser samt att Finsams parter behöver utökad förståelse för varandras uppdrag.

När det gäller att stärka samverkan för ett inkluderande arbetsliv och möjlighet till egen försörjning lyfte Lisa följande punkter:

- Gå ifrån ett "produktänk" till ett "tjänstänk", väv samman processerna.
- Ha ett förhållningssätt som sätter individen som huvudaktör i sin rehabiliteringsprocess, tror på dennes förmåga och utformar stödet utifrån behov
- Utveckla bryggorna mellan myndigheterna med hjälp av tjänstedesign (förhållningssätt och arbetssätt)
- Skapa en plattform där forskning och praktik möts för att utveckla kunskapen om vad som är framgångsrikt inom arbetslivsinriktad rehabilitering

De bilder som visades under mötet bifogas protokollet.

Kompetensförsörjningsplan Region Örebro län

Utvecklingsledare Fredrik Jönsson vid område arbetsmarknad och utbildning inom Region Örebro län presenterade arbetet med Regional kompetensförsörjning och kompetensförsörjningsplan.

Den regionala handlingsplan, som antogs under denna höst, har inriktningarna

- Möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden (formella utbildningssystemet)
- Förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete (arbetsgivare/branscher)
- Riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden

Handlingsplanen har tagits fram i bred samverkan och dialog med ett stort antal parter i Örebro län.

Inom området Utbildningssystemet i fokus anges följande insatsområden:

- Nya utbildningslösningar som förstärker sambanden mellan språkutveckling och yrkeskunskap.
- Fler, flexibla och mer relevanta bristyrkesutbildningar.
- Utbildningar som understödjer regionens styrkeområden.
- Kunskap, intresse och förståelse för utbildningar till bristyrken och regionala styrkeområden.
- Förstärkt samverkan inom befintliga bransch- och programråd.
- Nya samverkanslösningar mellan utbildningsanordnare, branschorganisationer och arbetsgivare.

- Fler utbildningsanordnare erbjuder validering.

Inom området Arbetsgivare i fokus anges följande insatsområden:

- Stärkta strukturer för arbetsgivares arbete med strategisk kompetensförsörjning
- Rådgivning kring strategisk kompetensförsörjning.
- Samverkan mellan arbetsgivare, branscher och utbildningssystemets aktörer.
- Breddad rekrytering genom sänkta trösklar och stegförflyttning i arbetsorganisationen.
- stödstrukturer på arbetsplatser som främjar lärande, inkludering och mångfald.
- Fler arbetsgivare nyttjar validering.

Fredrik presenterade också ett pågående projekt: Integration i regional kompetensförsörjning. Eftersom förvävsgraden bland utrikesfödda är betydligt lägre än för personer födda i Sverige har en rapport tagits fram under våren 2020 som beskriver de utrikesföddas etablering på arbetsmarknaden i Örebro län. [Rapporten](#) visar att viktiga faktorer för utlandsföddas etablering är:

- Tid i landet. Enligt Riksrevisionen tar det 7-10 år från mottagande till dess hälften av de som är nyanlända är etablerade på arbetsmarknaden.
- Lägre utbildningsnivå. Utrikes födda (på gruppnivå) har lägre utbildningsnivå.
- Bristande språkkunskaper
- Brist på bostäder där det finns jobb och tvärtom.
- Ursprungsland – ju längre bort ju svårare etablering. Statistiken visar att medborgare från Norden och Europa har högre förvävsfrekvens än medborgare som kommit från Asien och Afrika.

Cirka 17 procent av befolkningen i Örebro län är utrikesfödda och gruppen står för nästan hela befolkningstillväxten i länet under 2000-talet. Andelen utrikesfödda i länet är något lägre i förhållande till riksgenomsnittet. Den dominerande gruppen bland dem som anlänt under perioden 2015–2018 är personer från Syrien. De utrikesfödda har en gynnsam åldersstruktur när det gäller kompetensförsörjning, dvs majoriteten finns i arbetsför ålder, och det innebär att försörjningskvoten är lägre (1,4) jämfört med länsbefolkningen i helhet (1,8). 14 procent av de sysselsatta på länets arbetsmarknad är utrikes födda och de branscher som uppvisar en högre andel sysselsatta av utrikes födda är bl a hotell och restaurang, företagservice, vård och omsorg, kultur, nöje och fritid samt transport och magasinering. Två branscher, hotell och restaurang och byggverksamhet, har betydligt högre andel nyanlända sysselsatta jämfört med andelen sysselsatta som invandrat före år 2015. Även vård och omsorg är en viktig bransch då den sysselsätter högst andel nyanlända.

Matchningsgraden, dvs hur stor andel av de förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning är lägre bland utrikes födda.

Några pågående aktiviteter inom projektet Integration i regional kompetensförsörjning är jobbspår inom SFI och Konferens SFI, samarbete länsstyrelsen om diskriminering av utrikes födda samt Kompetensforum 2020 med branscher i fokus.

De bilder som visades under mötet bifogas protokollet.

Analysverkstad Inkluderande arbetsliv

Linnea Hedkvist informerade om att Valfärd och folkhälsa tillsammans med länets folkhälsoteam och andra viktiga aktörer i länet under hösten kommer att genomföra en analysverkstad inom området Inkluderande arbetsliv som belyser samband mellan att ha arbete eller vara arbetslös och faktorer som hälsa, tillit, trygghet mm. Tanken är sedan att resultaten från denna analysverkstad ska spridas i länet.

Gemensam diskussion kring samverkan inom området Inkluderande arbetsliv

Rådet diskuterade olika frågor utifrån temat Inkluderande arbetsliv:

- Hur få till de svenska arbetsgivarna inom Hotell och restaurang?
- Ta tillvara civilsamhällets resurser
- Främjande och förebyggande insatser är viktiga för dem som inte gått ut gymnasieskolan.
- Viktigt att få till samverkan med arbetsplatser inom jobbspår SFI
- Bristande matchning arbetsmarknadsenheter och SFI
- Vilken roll och ansvar har SFI? Olika synsätt på det som kallas "språkbad".
- Sociala företag har en viktig roll för kompetensförsörjning och för dem som står utanför arbetsmarknaden.

6. Uppföljningsdag 2020-02-28 samt motsvarande dag 2021

Pga tidsbrist beslutade rådet att flytta denna punkt till kommande möte den 20 november.

7. Läns gemensam handlingsplan psykisk hälsa, remiss t o m 2020-09-16

Ida Broman och Johanna Häll från arbetsgruppen psykisk hälsa presenterade pågående arbete med en läns gemensam plan för psykisk hälsa.

Via de överenskommelser som tecknats mellan staten och SKR fördelades 2019 ca 7,8 miljoner kronor till länets kommuner och Region Örebro län gemensamt för insatser som syftar till att stärka samverkan för personer som har behov av insatser från flera huvudmän. Utöver detta tillkom också 1 miljon kronor för brukarmedverkan. Under 2020 fördelades ytterligare ca 7,8 miljoner kronor för

att stärka samverkan, 1 miljon kronor för brukarmedverkan och ca 5,9 miljoner kronor för suicidprevention. Det är dessa medel som nu används/ska användas för att förverkliga den läns-gemensamma handlingsplanen.

Utöver dessa medel har också andra medel fördelats direkt till kommunerna och regionen för fortsatt arbete med utvecklingsarbete utifrån lokala och regionala handlingsplaner.

För det läns-gemensamma arbetet tillsattes under hösten 2019 en arbetsgrupp som dels inventerade länsdelarnas handlingsplaner, dels förde en dialog i en mängd olika grupperingar för att skapa delaktighet och förankring. Statistik och rapporter från myndigheter har använts i omvärldsanalys för att identifiera behov, utmaningar och framgångsrika arbetssätt inom området. Därefter har ett förslag till en läns-gemensam handlingsplan för psykisk hälsa tagits fram som är ute på remiss t o m den 16 september.

I förslaget föreslås som principer för användning av de läns-gemensamma medlen dels att aktiviteterna som finansieras av de läns-gemensamma medlen ska utgå från identifierade områden i handlingsplanen för psykisk hälsa samt handlingsplanen för suicidprevention och ha fokus på att skapa jämlika förutsättningar för att uppnå god psykisk hälsa i hela länet, dels att pilotprojekt som finansierats med stimulansmedel och utvärderats med gott resultat ska implementeras i hela länet. Ansvariga för pilotprojekt ska kunna fungera som ett metodstöd vid implementeringen.

Syftet med planen är att skapa en gemensam bild i länet av de utmaningar och behov som finns inom området psykisk hälsa. Planen ska, genom bred förankring och delaktighet, sätta fokus på läns-gemensamma och lokala utmaningar inom området. Handlingsplanen och de identifierade områdena och frågeställningarna ska ligga till grund för vilka aktiviteter som ska finansieras med samverkansmedlen, brukarsamverkansmedlen samt medel för suicidprevention. Planen kan också fungera som stöd för huvudmännen och andra aktörers planering för utvecklingsarbeten i den egna organisationen samt deras användning av stimulansmedlen. Planen innehåller förslag till insatser inom tre områden; insatser för att främja psykisk hälsa, insatser för att tidigt möta psykisk ohälsa samt insatser för hållbart stöd till dem som behöver. Efter remiss kommer planen att bearbetas och beslut tas av chefsgrupp social välfärd samt vård och omsorg samt chefsgrupp folkhälsa i oktober. Strategiska beslut om läns-gemensamma aktiviteter som finansieras med länsmedel tas av chefsgrupp social välfärd samt vård och omsorg.

8. Aktuellt inom folkhälsoområdet

Arbetsgrupp Covid19

Linnea Hedkvist rapporterade att en arbetsgrupp tillsattes av chefsgrupp folkhälsa med uppdrag att följa de sociala och folkhälsokonsekvenserna av Covid19 och Coronapandemin utifrån relevanta effektmål i den regionala utvecklingsstrategin

(RUS). I arbetsgruppen ingår representanter för välfärd och folkhälsa, staben för hållbar utveckling, psykiatri, länets folkhälsoteam samt länsstyrelsen. Syftet är i första hand att följa konsekvenser i befolkningen och vad de kan innebära för planering av olika verksamheter i framtiden.

Liv & hälsa ung 2021

Anna Jakobsson informerade om att arbete pågår med att genomföra en uppföljning av Liv & hälsa ung i februari 2021. Orsaken är att i begränsad omfattning följa upp effekterna hos unga av pågående pandemi. En förutsättning för genomförande är dels finansiering, dels att tillräckligt många skolor deltar i undersökningen.

9. Rapport från chefsgrupp folkhälsa

Ingmar Ångman rapporterade. Sedan föregående möte har chefsgruppen hållit tre möten. Aktuella frågor har varit uppföljningsdagen den 28 februari 2020, samverkansplanerna mellan parterna i överenskommelserna, handlingsplan psykisk hälsa samt suicidprevention med tillsättande av en arbetsgrupp för ett pilotprojekt med metoden YAM, Youth Aware of Mental health, en förebyggande metod för högstadielärover.

10. Frågor att lyfta till kommande möten

Följande frågor lyftes inför kommande möten:

- Information om YAM - Youth Aware of Mental health
- Information om MHFA-arbetet i länet (Mental Health First Aid - Första hjälpen psykisk hälsa)

11. Mötet avslutas

Ordförande Veronica Wallgren tackade mötesdeltagarna för visat intresse och avslutade mötet.